

Sverigedemokraterna och medias makt

MKVA-21: Delkurs 4

Höstterminen 2010

Examinator: Marja Åkerström

Av: Andreas Blide & Erik Kruse

Innehållsförteckning

1. Inledning... s.4

2. Syfte & Frågeställning... s.4

3. Metod & Material... s.5

4. Teori... s.7

4.1 Semiotiken som praktisk teori... s.7

4.2 Samband mellan teorier, media och samhället... s.8

5. Analys... s.9

5.1 Nyhetsartiklar... s.9

5.2 Nyhetsartiklar – Augusti - November år 2009... s.10

5.3 Nyhetsartiklar – Augusti - November år 2010... s.14

5.4 Debattartiklar... s.17

5.5 Debattartiklar – Augusti - November år 2009... s.18

5.6 Debattartiklar – Augusti - November år 2010... s.21

6. Slutsats... s.24

7. Referenser... s.26

Sammanfattning

Då media spelar en viktig roll i dagens samhälle, och framförallt för demokratin, har det av många kallat främlingsfientliga Sverigedemokraternas intåg i riksdagen blivit en stor medial händelse i Sverige. Vår ansats är kvalitativ och vi har utnyttjat oss utav textanalyser, på ett urval av nyhets- och debattartiklar. Det är vår uppgift och syfte att undersöka hur Sverigedemokraterna, med sin ifrågasatta människosyn och invandrapolitik, behandlats utav svensk media under två tidsperioder, augusti till november, 2009 samt 2010, dels för att urskilja en eventuell förändring över vår uppsatta tidsplan men även för att se vad medierna valt att fokusera på rörande partiet, för att tillsist kunna visa på vad detta kan ha haft för medverkan till utgången för valet. Vi har även varit intresserade av hur rapporteringen i förlängning har kunnat visa på en förändring inom det svenska samhället. Det ter sig också som att media var en stor bidragande faktor till att Sverigedemokraterna tillsist valdes in i riksdagen.

1 Inledning

”Som Sverigedemokrat ser jag detta (Islam) som vårt största utländska hot sedan andra världskriget och jag lovar att göra allt som står i min makt för att vända trenden när vi går till val nästa år.” - Jimmie Åkesson, Partiledare Sverigedemokraterna (Aftonbladet 2009-10-19)

Med ett brak går det journalistiska drevet igång efter publiceringen av Jimmie Åkessons debattartikel i Aftonbladet, på dagen ett år före det riksdagsval som verkligen skulle komma att förändra Sveriges politiska landskap. Artikeln och beslutet om publicering stöts och blöts. Debattörer i Svensk media turas om att rosa och risa, dela ut kritik och beröm till Aftonbladets chefredaktör Jan Helin. Gemensamt för tidningarnas självutnämnda åsiktsmakare och opinionsbildare är dock att Åkesson återigen har visat sitt rätta jag och att det nu utan tvivel står klart för var och en vad Sverigedemokraterna (nedan SD) står för i grund och botten. De proklamerar samstämmigt att nu måste väl ändå detta marginaliserade parti en gång för alla vara uträknade och dess främlingsfientliga åsikter blottade.

Vad sa då opinionen, frågar sig vän av ordningen? Den svarade med att exakt ett år senare rösta in partiet i riksdagen och därmed på allvar göra Sverigedemokraterna till en politisk kraft för stark för att fortsätta förbise.

2 Syfte & Frågeställning

Vårt övergripande syfte är att undersöka hur mediebilden av SD förändrats över tiden mellan vår undersöknings fokusperioder, augusti-november år 2009 och augusti-november år 2010. Vi vill även undersöka vilken aspekt av SD medias bevakning har lagt fokus vid. För att med våra införskaffade kunskaper möjliggöra urskiljandet av medias roll för utgången av riksdagsvalet år 2010, samt eventuella förändringar i vårt samhällsklimat.

Våra frågeställningar är följande:

- Hur har mediebilden av SD sett ut och förändrats över det utsatta tidsrummet för analysen?
- Hur har medias rapportering påverkat utgången av valet?
- Går det att via analyserande av medietexter urskilja förändringar i det svenska samhällsklimatet?

Det finns två delsyften till varför mediebildens utav SD bör undersökas. Dels för att den är nödvändig i form av bakgrund för våra övriga frågeställningar, men även ur en demokratisk synvinkel. Det har drivits en kraftig debatt huruvida SD skall och får komma till tals på lika villkor med övriga politiska partier. Det har också talats mycket om fria medias ansvar för att aktivt ta avstånd mot en politik vilken strider mot deras ideal kontra att låta alla partier komma till tals. I *Medier och Demokrati* (2004) hänvisar Lars Nord och Jesper Strömbäck till den svenska pressutredningen –94 för att förklara journalistikens demokratiska uppgifter:

”Massmedierna fullgör tre uppgifter som är särskilt angelägna för den fria åsiktsbildningen (...) att förse medborgna med sådan information att de fritt och självständigt kan ta ställning i samhällsfrågor, (...) att granska de inflytelserika i samhället och uppgiften att låta olika åsikter och kulturyttringar komma till tals.” (SOU 1995:37, sid. 156. Se: Nord & Strömbäck 2004:19)

3.0 Metod & Material

För att undersöka SD:s representation har vi tagit oss hjälp av ett kvalitativt textanalytiskt tillvägagångssätt. För att skära ner det enorma artikelutbudet väljer vi att lägga fokus under fyra månader (augusti – november) under åren 2009 och 2010. Valet av fokus månader under år 2010 motiveras då de berör de mest hektiska media månaderna kring valet, bland annat valmånaden september, och därmed även de månader då det producerats mest material kring SD. Vi har sedan valt att analysera samma tidsspann över 2009. Framst för att få en utgångspunkt att referera till när vi i analysen beskriver förändringar och tendenser kring rapporteringen. Att ta avstamp i augusti 2009 föll sedan naturligt då det var månaden SD nådde valgränsen i opinionsundersökningarna, och med andra ord uppmärksammades på allvar för första gången. Vi har också strävat efter en så jämn representation av respektive tidning som möjligt, men väljer medvetet att inte använda oss utav ett specifikt antal artiklar från varje tidning per månad. Det är motiverat eftersom tidningarna har olika fokus och därmed publicerar olika mängd artiklar av lika skiftande karaktär.

I syfte och frågeställning beskriver vi objektet för vår huvudsakliga analys, svensk media. Eftersom begreppet ”svensk media” kan innefatta en hel del beroende på definition väljer vi att avgränsa oss till de stora morgon- och dagstidningarna Dagens Nyheter (DN), Svenska Dagbladet (SvD), samt kvällstidningarna Aftonbladet och Expressen. Vi tar också med Sydsvenskan i analysen, den största tidningen i regionen Skåne, där SD fick flest röster

procentuellt sett (www.val.se). Politiskt så kallade extremt vinklade tidsskrifter samt gratistidningar sorteras med andra ord ut eftersom trovärdigheten och uppsåtet med publiceringen är svår att bevisa. Artiklarna har efter urval kategoriserats i två fack, nyhetsartiklar samt debattartiklar. Det finns en väsentlig skillnad och två olika djup att undersöka i dessa typer av artiklar. Det är också intressant att ställa den så kallat objektiva, informativa åsikten (nyhetsartikeln) gentemot den opinionsbildande (debattartikeln) och därmed inte undersöka de båda artikelformaten under samma premisser. Valen utav teoretiska angreppssätt i undersökningsprocessen kommer också skilja sig mellan artikeltyperna, och förklaras mer ingående i teoridelen.

I Jostein Gripsruds *Mediekultur, Mediesamhälle* (2002) tar Gripsrud hjälp av den amerikanske sociologen Robert K. Mertons för att beskriva de två huvudtraditionerna inom massmedieforskningen. Dels den positivistiska traditionen, förknippad med kvantitativa metoder. Och dels den europeiskt, filosofiskt inriktade traditionen, förknippat med kvalitativ forskning. Den senare beskrivs ofta med citatet: ”Vi vet inte om det vi påstår är sant, men det är åtminstone viktigt” (Gripsrud 2002:188)

Till skillnad från den resultatbaserade positivistiska synen tar den kvalitativa hänsyn till flera dimensioner, något som vi anser krävs för framförallt våra två sistnämnda frågeställningar: *”Det är ett stort språng mellan kvalitativa, teoretiska resonemang om den komplexa verkligheten – som är hänvisade genom språket – och att uttrycka dessa förhållanden i siffror (...)”* (Gripsrud 2002:189)

Det Gripsrud uttrycker i citatet ovan är en förklaring vilken går att applicera direkt på vår undersökning, där vi med hjälp av att analysera (det skrivna) språket, via syftet och frågeställningen vill undersöka uppsatsens ämne samt den komplexa verkligheten (samhället) den berör. Det hopsamlade och analyserade materialet är med andra ord sammanfattningsvis inte meningen att bara bli en sammanställd rapport över hur de utvalda tidningarna bemött SD. Vi vill även, med hjälp av bland annat ovanstående påståenden, förstå vad media bidragit till med sin rapportering, inte bara för utgången av valet men för samhället.

”Och genom att analysera och tolka texter lär vi oss mer om oss själva och om hur samhället ser ut och fungerar.” (Ekström & Larsson 2010: se Ledin & Moberg 2010:153)

4.0 Teori

4.1 Semiotiken som praktisk teori

Syftet med undersökningen är tidigare beskrivet och tjänar till att undersöka förändringar och tendenser i mediebevakningen kring SD. Vi vill i det här avsnittet lyfta fram och motivera de teorier undersökningen tar avstamp från.

Semiotiken, eller textlära, har haft stort inflytande i utvecklingen utav kvalitativa metoder. Semiotiken talar om text och tecken, vilka vi till exempel ser i medier, och de är viktiga redskap för vår undersökning. Centrala begrepp inom semiotiken, och som vi har dragit nytta av, är bland annat de tre teckenfigurerna inom läran kallade symboler, ikoner och index (Gripsrud 2002:150f). Begreppen anses vara nyckeltermen i tolkande utav texter, då de ofta går att applicera i teoretiska debatter rörande praktiska konsekvenser (Gripsrud 2002:151), exempelvis denna uppsats och SD:s intåg i riksdagen. Nedan beskriver vi i punktform semiotikens tre viktigaste begrepp:

- **Symboler:** Berör det verbala språket, ett samlingsbegrepp för tal- och skriftspråk (Gripsrud 2002: s.140). En symbol kan vara ett märke, exempelvis SD:s partimärke, och förutsätter att vi lärt oss en viss kod för förstå symbolens betydelse.
- **Ikoner:** En ikon innehar en likhet med det den avbildar. Den kan vara en bild, ett skrivtecken eller ett på annat sätt förenklat tecken vilket skapar en sorts avbild. Ett fotografi på Åkesson kan vara ett ikoniskt tecken för SD.
- **Index:** Ett indexiskt tecken är beroende utav en kausal relation, det vill säga ett orsak-verkan-förhållande mellan tecknet och det tecknet betecknar. Gripsrud exemplifierar indextecknet genom att beskriva det spår en detektiv letar efter. Eftersom spåret finns visar detta på brottslig aktivitet. I undersökningen och analysen vill vi med hjälp utav bland annat ovanstående teckenbegrepp utforska spår i de texter vi valt, vilka kan indikera eller till och med visa på en förändring i rapporteringen och gestaltandet utav partiet.

4.2 Samband mellan teorier, media och samhället

Likt semiotiken baserar sig den hermeneutiska traditionen på tolkning. Hermeneutik innebär ordagrant "tolkningslära" (Gripsrud 2002: s.172). Hermeneutiken enas även med semiotiken i att en menings mening ständigt får sig en ny innebörd beroende på personens förväntnings- eller förståelsehorisont. Läsningen är en process där läsarens förväntningshorisont, baserat på våra förhandskunskaper inom ämnet, möter "textens horisont" (Gripsrud 2002: s.174). Det gör enligt hermeneutiken det principiellt omöjligt för oss att studera medieområdet likt en utomstående observatör.

De förändringar vi vill undersöka kan givetvis skilja sig från tidning till tidning, och det är viktigt att få med så många tidningars röster som möjligt. Det för att skapa förutsättningar för att undersöka huruvida dessa skiljer sig ifrån varandra eller om man kan se ett liknande beteende- och bemötandemönster samt val av gestaltande av partiet i fråga oavsett tidningens politiska läggning. Detta är ett fenomen Ledin & Moberg tar upp i sitt kapitel om textanalys i Metoder om medievetenskap. De kallar detta förhållande för intertextualitet.

"Intertextualitet ser man när ord, fraser och hela textpartier upprepas från andra texter, samtal och genrer, men även när tankegångar i texten påminner om sådant som formulerats tidigare." (Bakhtin 1997: se Ledin & Moberg 2010:156).

Intertextualitet används teoretiskt både bland semiotiker och hermeneutiker (Gripsrud 2002:177). I den hermeneutiska traditionen har intertextualitet en stor del i den ovan behandlade förväntnings- och förståelseprocessen, som ingår i den hermeneutiska cirkeln (Gripsrud 2002:176). Dessa båda teorier styrker sambanden mellan media och folket, och vår teori om att tillvägagångssättet kan ge svar på våra frågeställningar.

En tredje språk teori, retoriken, är en nyttig infallsvinkel framförallt till de analyserade debattartiklarna. Gripsrud menar på att retoriken sammantaget har som uppgift att analysera förhållandet mellan avsändaren och texten (Gripsrud: 2002:193), med andra ord vilka retoriska medel exempelvis en skribent eller krönikör använder sig av under en debatt så som denna angående SD. Enligt den retoriska teorin förfogar talaren eller skribenten över tre olika typer av medel för att övertyga eller övertala sin publik i en valfri fråga eller ämne: ethos, pathos, logos (Gripsrud 2002: s.204f). Nedan beskrivs retorikens tre grundstenar i punktform:

- Ethos: Övertalningsmedel, vilket trycker på känslor och knyts till avsändarens karaktär. Exempel: Är avsändaren trovärdig? Har avsändaren en god omdömesförmåga? Vill avsändaren mitt bästa? Exempelvis blir en debattartikel skriven kring en politiskt ställd fråga mer trovärdig ifall avsändaren arbetar som politiskt korrespondent. Samtidigt hade trovärdigheten minskat ifall ”Lasse, 53” hade skrivit en insändare.
- Logos: Innebärande ord, tal och resonemang betecknar det intellektuella och förnuftsbaseade övertalningsmedlen. Enligt Gripsrud finns det huvudsakligen två intellektuella övertalningsmedel: enthymemet och exempel. Enthymemet innebär en slutledning från en allmän regel, exempelvis att alla Sverigedemokrater ser Islam som ett hot, baserat på det inledande citatet från deras egen partiledare. Begreppet exempel är troligtvis det flitigast använda begreppet inom retoriken och hjälper till att förklara trovärdigheten i ett argument.
- Pathos: Syftar på starka, superlativa känslor såsom glädje, vrede och sorg. En skicklig avsändare utnyttjar dessa värdeladdade känslor till sin fördel för att få sympati bland sina mottagare.

Det blir tydligt efter ovanstående beskrivningar av begreppen att dem har en direkt koppling till semiotiken likväl som hermeneutiken och framförallt dess syn på förståelsens påverkan av varje enskild individ. Det skall dock för klarhetens skull påpekas att begreppen även går att användas var för sig.

5.0 Analys

5.1 Nyhetsartiklar

Analysen nedan kommer drivas månadsvis och först avhandla augusti-november år 2009, för att sedan gå över till samma tidsperiod året efter, 2010. Rapporteringen kring SD kommer föras i återberättande form tillsammans med en fortlöpande diskussion med klar återkoppling till våra frågeställningar.

Artiklarna har sökts fram via internet och siffrorna av antal publicerade artiklar är hämtade från tidningarnas egen hemsidor.

Analysen är indelad i två separata delar, där den första behandlar nyhetsartiklar och den andra debattartiklar. De bägge analysdelarna är sedan indelade i två mindre avsnitt, ett för varje fokusperiod, i syfte att göra dem mer överskådliga. Samtliga artiklar är utav platsbrist ej refererade till i analysdelen. De finns däremot att tillgå i källförteckningen.

5.2 Nyhetsartiklar – Augusti - November år 2009

Augusti 2009 är månaden då media tillslut upphör med att klumpa ihop SD med Piratpartiet och andra ”småpartier”. Rapporteringen skiftar då mot att beskriva SD som en potentiell riksdagskandidat med en vågmästarroll inom räckhåll. I en artikel ur Aftonbladet den trettonde augusti 2009 jämför statsvetarprofessorn Ulf Bjereld just Piratpartiet med SD och i Dagens Nyheter rapporteras det att blocken tappar väljare till småpartier. Skops analytiker Birgitta Hultåker säger att bägge de politiska blocken tappar väljare till de mindre partierna utanför riksdagen, främst Piratpartiet. Om något av dem skulle klara sig över fyraprocentsspärren skulle de kunna få en vågmästarställning i riksdagen. Men SD ligger för närvarande stabilt under riksdagsspärren, enligt mätningen.

Samma dag professor Ulf Bjereld fäller sina kommentarer angående Piratpartiet och SD slås det dock fast att SD i en ny undersökning av United Minds och Cint förväntas tas sig över fyraprocentsspärren. Det rapporteras om ”rekordsiffror” för SD, något både Dagens Nyheter och Sydsvenskan är kvicka med att rapportera om. Här finns det första utav den intertextualitet vi tidigare tog upp, när flera olika medier och forskare upprepar i stort sett samma resonemang. Professor Ulf Bjereld yttrar sig återigen i samband med de nya mätningarna:

”En mätning är aldrig en mätning, att det här är en trend kan vi först slå fast när flera undersökningar visar samma resultat, säger han.” (Dagens Nyheter, 2009-08-13, DN-TT.)

Trenden fortsätter den 23 augusti, när SvD och Sifo går ut med en ny undersökning, och det rapporteras för första gången om en helt ny situation i svensk politik. Den nya Sifo-mätningen leder också till att de så kallat etablerade partierna blir varse om en eventuell situation där man kan komma att få samarbeta med SD, och indexaliskt får frågan hur de ställer sig till ett sådant scenario. Värt att notera är att det endast är Expressen som väljer att lägga vikt vid detta, medan resterande av de undersökta tidningarna nöjer sig med att rapportera kring de nya

mätningarna och de nya resultaten, ett tecken på att SD fortfarande inte tas på alltför stort allvar. Sambandet mellan politiken och medierna går sedan att utröna i Expressens rundfrågning, där ingen av de tillfrågade i respektive riksdagsparti kan tänka sig samarbete med SD. Expressen är ensam om den vinkeln av mätningarna och ännu har ingen av de andra tidningarna brytt sig om att höra sig för angående detta eventuella samarbete. (Expressen, 2009-08-23, Jenny Modin.)

Många utav de tillfrågade partiernas förklaring till varför man inte kan tänka sig samarbete med SD är just också att de för en politik på total kollisionkurs med de tillfrågades värderingar. Från bägge blockens ledningar kommer det kommentarer om att SD inte delar samma människosyn och för en totalt motsatt politik i många grundläggande värdefrågor, vilket omöjliggör ett samarbete.

Under september månad, det vill säga precis ett år innan valet, trappas stämningen upp. Expressen fortsätter med att ingående diskutera ett eventuellt samarbete mellan SD och flertalet partier från bägge blocken, men fick fortsatt nekande svar. I en intervju med Folkpartiets Jan Björklund (Expressen, 2009-09-10, Christian Holmén, Karl-Johan Karlsson) räknar vi till sex tillfällen där Björklund på liknande sätt upprepar att ett samarbete är helt otänkbart. Vänsterpartiets Lars Ohly tar resonemanget ett par steg längre än sin riksdagskollega i ett försök att verkligen sätta ner foten:

”Vi kommer aldrig - det är ett löfte - vi kommer aldrig någonsin i någon fråga samarbete med rasister eller ett främlingsfientligt parti som Sverigedemokraterna. Eller andra partier, det finns ju i kommuner, som Nationaldemokraterna. Aldrig någonsin (...) Det är ju inte bara rasismen, det är ju också en stenhård högerpolitik som slår mot facket, mot de lågavlönades, mot kvinnornas rättigheter, mot homosexuellas rättigheter. Det finns mängder av högerståndpunkter som de står för som människor inte känner till. De har förenklat sin retorik till att handla om invandring. De är inte seriösa och de är dessutom farliga så nej - aldrig någonsin.” (Expressen, 2009-09-09, Christian Holmén, Karl-Johan Karlsson).

Socialdemokraternas ledare Mona Sahlin använder sig utav det, i politikens värld, uppskattade retoriska begreppet metafor när hon säger:

”Jag kommer inte ens ta med tång i SD.” (Expressen, 2009-09-15).

Vad vi kan se här är tydliga indexaliska, ikoniska och symboliska tecken som sakta växer

fram och går hand i hand med varandra: SD når över riksdagsgränsen och blir därmed ett objekt för medierna att gräva djupare i. Samtidigt tvingas också övriga riksdagspartier att behandla SD, detta är händelser vilka sker i en kausal relation till varandra. SD får till synes direkt en stämpel som icke-önskvärda och framställs som obehagliga att ha att göra med. Anledningarna övriga politiker pekar ut till de starka reaktionerna är oftast partiets invandringspolitik och människosyn i allmänt. Således blir alltså SD en symbol och slags ikon för något icke önskvärt i ett demokratiskt samhälle. Något som, att döma utav de utvalda citaten ovanför, inte är önskvärt blir också följaktligen i stora drag ignorerade. Det bekräftas också utav Ulf Bjereld i en intervju med Aftonbladet den nittonde september, exakt ett år innan valdagen:

”Varken integritets- eller invandringsfrågor är särskilt viktiga för väljarna, men däremot är frågorna väldigt viktiga för små grupper (...) Partierna kommer nog att akta sig för att lyfta flyktingfrågan för mycket. De vill inte lyfta in Sverigedemokraterna i debatten.” (Aftonbladet, 2009-09-19, Johanna Melén.)

Sydsvenskan, behandlar regionen Skåne där SD är som störst, sticker ut jämfört med övriga undersökta tidningar. I tidningen behandlas SD mer likt de andra partierna, och flertalet artiklar under september månad behandlar lika mycket deras politik som övriga nyheter kring partiet. Avvikelsen gentemot övrig media skall visa sig vara frekvent och genomgående. Detta förhållningsätt kan höra ihop med tidningens geografiska läge, där SD vuxit sig in i skånska kommuner sedan valet 2006. I flertalet av Skånes kommuner är partiet inte ett så kallat nytt, rasistiskt småparti.

Med andra ord: Sydsvenskans läsare, skåningarna tillsammans med de som arbetar på Sydsvenskan, har och får en annorlunda förväntningshorisont jämfört med människor i kommuner i andra delar av landet. SD är här inte ett eventuellt framtida hot, som vid denna tidpunkt fortfarande går att förbise, SD är verklighet.

I oktober 2009 skriver Jimmie Åkesson den mycket uppmärksammade debattartikeln där han pekar ut Islam som vårt samhälles största hot. Samtliga riksdagspartiledare fördömer artikeln (Aftonbladet, 2009-10-19, Eva Buskas) som djupt främlingsfientlig och rasistisk smörja. Dagens Nyheter tar ställning i frågan genom att inte publicera Åkessons debattartikel med motiveringen att de inte publicerar rasistiska debattinlägg. Dagarna innan har Kent Ekeroth, partiets internationelle sekreterare, kritiserat muslimer och islam i ett tal, bland annat genom att hävda att

Koranen uppmanar till våld mot icke-muslimer (Svenska Dagbladet, 2009-10-19, Negra Efendic). I samma veva rapporteras det att SD försöker använda Astrid Lindgrens populära sagor som draghjälp och hävdar att de representerar den bild av Sverige partiet eftersträvar, något förslaget vilka ger ut Lindgrens verk starkt opponerar sig emot. Astrid Lindgren skulle i den semiotiska världen betecknas som en svensk ikon, och SD:s koppling är given. De vill framställa sig själv som värnare av det svenska, och tar till sin hjälp metaforer, ikoner och symboler från Astrid Lindgren och hennes skrivna sagovärld som alltså i längden betecknar det svenska, eller en typisk svenskhet. Nedan ett exempel av hur SD försöker använda den populära författarinnan till att vinna röster:

”Vad hade hon (Astrid Lindgren förf. anm.) egentligen sagt om hon fått se hur det svenska samhället utvecklats sig? När invandrarungdomar som, till skillnad från Emil i Lönnebergas små hyss, kastar sten på brandkår och polisen för nöjes skull och bränner byggnader och bilar i förorterna?” (Sydsvenskan, 2009-10-17, Niklas Orrenius).

Samtidigt rapporterar Dagens Nyheter och Svenska Dagbladet, från sina respektive statsvetare Anders Sannerstedt och Marie Demker, precis i enighet med vår analys, att det är en medveten taktik från Åkesson och SD:s sida. Såväl val av retorik som val av profilering. Vidare skulle man kunna se utvecklingen likt ett index utav de tidigare månadernas strävan från media att försöka tysta ned SD genom att inte låta dem delta i debatten. De väljer istället att lägga fokus på vad andra partiledare och statsvetare anser om partiet, och låta dessa banalisera partiet som ett rasistiskt småparti utan några som helst framtida samarbetspartners inom riksdagen. Med tydliga paralleller till svenska symboler förklarar SD för de svenska medborgarna vad SD vill sträva efter. Exempelvis skulle SD i sitt valmanifest berätta att den som röstar på partiet i så fall går ett steg närmare än svensk idyll som den i Astrid Lindgrens saga Barnen i Bullerbyn, tecken som betecknar svensk idyll. Dagarna efter kommer det också nya rapporter från Sifo som visar på hur SD:s retoriska medel gått hem hos de svenska väljarna. Nästan var femte väljare vill se SD i riksdagen, enligt de då senaste mätningarna (Aftonbladet, 2009-10-26, Sofia Ström). Retoriken var som hänvisat i teoridelen enligt Jostein Gripsrud fundamentalt mellan avsändaren (SD) och mottagaren (väljaren) lyckades precis som Åkesson hade hoppats på.

En tidning som dock fortsätter avvika från det intertextuella bemötandet och gestaltandet

av partiet är Sydsvenskan. Den 16:e oktober publiceras en artikel med titeln ”Den otypiske Sverigedemokraten”, det vill säga i samma händelseförlopp som partiets försök att knyta an den egna politiken till Astrid Lindgren verk. Artikeln handlar om Stellan Bojerud, då precis invald i SD:s partistyrelse. I ingressen skriver författaren: ”Kanske är han mannen som kan få SD att framstå som ett mer rumsrent parti.” (Sydsvenskan, 2009-10-17).

Detta är en vinkling helt unik till jämförelse med övriga analyserade tidningar och återigen intressant att ta upp och förklara hur Sverigedemokraterna försöker normaliseras i så stor utsträckning som det bara går i partiets starkaste regionala fäste.

I november verkar så ”hotet Sverigedemokraterna” blivit en realitet och ett faktum. Enligt en ny undersökning från Sifo har SD 7,2 % av väljarnas förtroende. Vilket innebär 26 mandat i riksdagen och nytt rekord för partiet (Aftonbladet, 2009-11-18, Tobias Östeberg/TT). Förändringen i det svenska samhället och kulturen är klar. Sverigedemokraterna har valt att dra samband mellan sig själva och det ovan förklarat typiskt svenska samt motsatt sig landets invandringspolitik och i synnerhet islam, och det svenska folket har uppenbarligen gillat vad det hört. En förklaring kan vara hermeneutikens förespråkande av en ständig förändring i en individ förväntningshorisont med SD:s utnyttjande utav stereotyper. Svenskars förväntningshorisont kan stereotyp ha förändrats i och med den lågkonjunktur och brist på arbete landet upplevde innan valet år 2010. I Perry R. Hintons bok Stereotyper, Kognition och Kultur (2000) beskriver Hinton vårt fall omedvetet perfekt: ”Den frustrerade personen kanske riktar sin aggression mot en annan samhällsgrupp som är en lättare måltavla, exempelvis en missgynnad etnisk grupp: allting hade varit bra om inte de hade tagit våra jobb” (Hinton, 2000:19).

5.3 Nyhetsartiklar – Augusti - November år 2010

Ett år framåt i tiden, i augusti 2010, ska det visa sig att jargongen mot SD inte har ändrats trots det faktum att partiet nu bedöms vara ett hot. Däremot har bemötandet ökat kraftigt. Det diskuteras inte längre huruvida SD bör stoppas, snarare hur, återigen både från politikernas som från mediernas sida. Detta har förmodligen att göra med att det tidigt i augusti, en månad innan valet, fortfarande rapporteras om mätningar som ger SD en vågmästarroll efter valet (Sydsvenskan, 2010-08-03, TT).

Här går det tydligt att se ett fortsatt samspel mellan politikerna och medierna, och deras

försök att stoppa SD. En upprörande reklamfilm som SD sänder via TV4 stoppas (Aftonbladet, 2010-08-27, Jens Kärrman, Carina Bergfeldt) samtidigt som det rapporteras att partierna från de olika blocken diskuterar samarbete för att stoppa SD från att få något inflytande i riksdagen (Expressen, 2010-08-04, Arne Lapidus). Samtidigt fortsätter man i enighet med utlåtanden för ett år sedan säga blankt nej till ett eventuellt samarbete med SD (Aftonbladet, 2010-08-24, Mattias Sandberg). Likaså Expressen väljer att censurera SD, då man vägrade partiet rätten att dela ut valsedlar från Expressens valstuga på Sergels Torg i Stockholm. Något som givetvis bemöts med stark kritik från partiledare Jimmie Åkesson:

”Det är anmärkningsvärt att Expressen tar ställning mot ett parti i valet och vägrar väljarna information om Sverigedemokraterna” (Expressen, 2010-08-20, Tommy Schönstedt).

I samband med TV4:s val att censurera SD:s reklamfilm kom det dessutom kritik från danska partier, däribland SD:s politiska motsvarighet Dansk Folkeparti (DF) som ifrågasatte de demokratiska värderingarna i Sverige:

”Förhållandena är mer groteska i Sverige än i Östeuropa, hävdar DF:s partiledare Pia Kjærsgaard.” (Expressen, 2010-08-31, TT).

Förutom den demokratiska processen ifrågasätts även den geografiska processen och kopplingen mellan Skåne och rasismen blir allt större. SD har vid den här tidpunkten blivit ett nationellt ärende, inte längre endast regionalt, och Skåne är dess starkaste fäste (Sydsvenskan, 2010-08-26, Sara Håkansson). Sydsvenskan, fortsätter i enighet med 2009 att behandla och framställa Sverigedemokraterna som ett ordinärt politiskt parti. I en artikelserie i tidningen, där en tillfrågad får möjlighet att ta upp en politisk fråga som han/hon tycker är relevant figurerar SD, precis som vilket annat parti, med svar i varje artikel. Frågorna är också utav det ”allmänna” slaget, det vill säga inte en uppdriven debatt om integrering eller invandring och ser ut som följer: Vad gör ni för att ungdomar ska få jobb och utbildning? Hur ska det bli fler bostäder för unga i Svedala? Vad ska ni göra för våra pensionärer?

Den 28 augusti gör Aftonbladet en stor intervju med Jimmie Åkesson (2010-08-25, Aftonbladet, Lena Melin). Artikeln inleds bland annat med texten *”Ett främlingsfientligt parti tar plats i riksdagen.”* och vinklingen på skribentens är tydlig. Inte normaliserande i stil med

Sydsvenskans utan hårddragen åt det håll allmänheten, och i längden de regionala tidningarna ser SD, nämligen just som ett främlingsfientligt parti. Intervjun försöker vinkla SD som bakåtsträvande med frågor i stil med vilket årtal utav ”20-talets nöd”, ”40-talets kris” eller ”50-talets folkhem” partiet vill återskapa med sin politik, samt med ständiga referenser till andra kulturer och invandring. Det är egentligen bara under den sista delen utav intervjun som andra frågor tas upp. Ovanstående exempel till Melins försök att vinkla SD är tydligt valda retoriska begrepp. Nöd och Kris är dessutom synonymt med varandra och sammanfattar ändå vad Aftonbladet vill förmedla och applicera på Sverigedemokraterna. Ordet kaos är till exempel frekvent använt i mediernas rapportering kring SD (Aftonbladet, 2010-08-03, Johanna Melén, Eva Buskas).

I vår teori spekulerar och motiverar vi, med hjälp utav hermeneutiken och semiotiken, sambandet mellan samhället och medierna. Hur dessa interagerar och påverkar varandra. Vi har under denna del av analysens gång kunnat påpeka ett kontinuerligt samband mellan riksdagspartiernas och de undersökta tidningarnas försök till styrning av SD, och under valmånaden september blir det påtagligt hur detta även i längden nått ut till samhället. Den 21 september görs det intrång på SD:s hemsida, vilken tillsammans med deras nättidning släcks ned (Dagens Nyheter, 2010-09-21, Robert Holender). Dagen innan har ett register innehållandes cirka 5000 stycken namn på personer som visat intresse eller tecknad medlemskap för SD publicerats på internet (Dagens Nyheter, 2010-09-21, Andreas Rolfer, Claes Svahn). En undersökning i slutet av månaden gjord av Sydsvenskan visar att Jimmie Åkesson är den tredje mest omskrivna personen i rapporteringen kring valet, efter Mona Sahlin och Fredrik Reinfeldt (Sydsvenskan, 2009-09-26, Erik Magnusson).

Datorintrången och försöken att censurera Åkesson, samt de valmanifest SD släppte under månadens början med fokus på invandring skapade mängder med demonstrationer under valmånaden och sedermera mängder med rubriker i tidningarna. Dessa rubriker ger Åkesson och hans parti kraftigt förbättrade möjligheter att synas i de medier vilka annars arbetat för att motarbeta partiets synlighet, och detta dessutom under den, ur valsynpunkt, mest kritiska månaden. Detta är även något statsvetare Marie Demker kommenterar i Svenska Dagbladet efter partiets intåg i riksdagen. Demker listar tre faktorer bakom valframgången: Medierna, partiets eget arbete och de andra partiernas trötande om hur SD ska behandlas (Svenska Dagbladet, 2010-09-20, Anna Helmersson/TT)

Synlighet är ett viktigt begrepp när det kommer till medier. John B. Thompsons (2001) förklarar att det vore politiskt självmord att avstå från synlighet (Thompson 2001:173). Istället rör det sig om att utnyttja dagens mediala utbud för att konstruera en bild och en framställning av sig själv och partiet. Det Åkesson gör är ett tydligt exempel på synlighetsstyrning. Först och främst fortsätter han med ett av framgångsrecepten från tidigare år, att kritisera Sveriges invandrarpolitik med fokus på islam. Åkesson fortsätter sedan med att vända den vilja att tysta ned partiet som finns bland folk och media till sin egen fördel, där han framställer sig själv som ett offer för censur och odemokratiska värden. På detta vis lyckas Åkesson skapa fler rubriker och större synlighet för sig själv och sitt parti. Pierre Bordieu skriver i *On Television* (1998) att moderna medier strävar efter rubriker. Åkesson har goda belägg för att kunna vinkla sig själv som ett politiskt offer, vilket följdaktien ger rubriker. Bordieu beskriver dagens journalister som extraordinär-sökande och ett så kallat politiskt offer i Sverige ger en extraordinär situation. Den extraordinära situationen blir enligt Bordieu sedermera ordinär då varenda journalist vill vara först med den extraordinära nyheten: *"The search for exclusivity, which elsewhere leads to originality and singularity, here yields uniformity and banality."* (Bordieu, 1998:20)

Bordieu anspelar här på den intertextualitet vi genom undersökningens gång kunnat belysa. Intertextualitet är således också begrepp Åkesson utnyttjat, då texterna och bemötandet av respektive tidning inte skiljer sig från varandra. Därmed lyckas Åkesson förmedla en och samma bild genom varje tidning, oavsett namn eller ursprung.

5.4 Debattartiklar

Nedanstående del av analysen berör debattartiklar publicerade i tidigare nämnda Svenska tidningar. Urvalet av texter har gjorts med hänseende till att de skall vara av klar debatt och åsiktsförmedlande karaktär. Det rör sig således om artiklar i tidningarnas debattavdelningar, svar på dessa artiklar författade av andra skribenter såväl som ledarsidor.

Vi tar nu en närmare titt på fokus månaderna för den här delen av analysen, augusti, september, oktober och november år 2009, för att i nästa del (punkt 5.7) göra det samma med år 2010.

5.5 Debattartiklar – Augusti - November år 2009

Under uppsatsens fokusperiod 2009 är antalet debattartiklar rörande SD få, jämfört med hur många det publicerades året efter, år 2010. De artiklar tidningarna publicerade rör inte främst partiets politik, utan det läggs mycket energi på att argumentera för hur övriga partier skall tackla ”problemet” SD. De skrivs också en hel del om vilket taktik media bör använda sig av för att minimera effekten av partiets budskap och styra läsarna, tillika väljarna, åt andra håll.

Flera är de vilka argumenterar för att ta debatten med partiet, ställa sakfrågor och låta svaren tala för sig själva och på det sättet motverka det martyrskap de fruktar skall locka flera väljare till partiet. Dagens Nyheter försöker synliggöra just detta faktum i en av flera debattartiklar på ämnet:

”Flodvägen av anklagelser befäster bilden av en hårt arbetande partiledare som ensam slåss mot hela det politiska och mediala Sverige” (Dagens Nyheter, 2009-10-20, Roland Zuiderveld)

Författaren menar, i likhet med flera av sina kollegor, att det lika lite går att tuga ihjäl avvikande åsikter som det ger önskad effekt att ständigt anklaga och ifrågasätta utan att alls ta debatten. Alltså att media genom ett uteslutande av SD skapar ett än större utrymme för partiet att utmåla sig själva i en offer- och martyroll. Aftonbladet är inte den enda tidningen där liknande citat går att hämta:

”Partier som Sverigedemokraterna hämtar sin livsluft i martyrskap. De får livsluft i en konspiration som säger att de vet något om Sverige som inte får sägas.” (Aftonbladet, 2009-09-17, Jan Helin & Lena Mellin)

Använder sig då Jimmie Åkesson och hans partikamrater av en tydlig ”martyrtaktik” för att skapa uppmärksamhet och väcka sympatier hos väljarna? Efter att ha läst många av debattartiklarna på ämnet kan vi konstatera att så är fallet. Ofta står det att läsa citat från partiledare Åkesson och andra representanter för SD att de är det enda partiet vilka vågar säga som det verkligen är, gå rakt på våra stora samhällsproblem och ta folkets hörna i debatten. Må hända att detta är sant, men utan att lägga värdering i huruvida partiet verkligen gör det de påstår eller om problemen och åtgärderna de för fram är riktiga, konstaterar vi att minst lika många citat är likt exemplet nedan:

”För vår del kommer dock Aftonbladets beslut inte att få några större konsekvenser. Inom SD är

vi vana vid att ha etablissemang emot oss. ” (Aftonbladet, 2009-09-17, Jimmie Åkesson)

En sådan retorik är ett försök från Åkessons sida att skapa pathos och stärka vi-mot-dem känslan hos sina anhängare. Språkbruket verkar också ha haft sökt effekt hos personer vilka känner sig orättvist behandlade av den sittande regeringen och de vilka anser att förtur till diverse samhällsfunktioner getts människor utan rätt till sådan. Liknande försök av Åkesson att spela på känslor av utanförskap och orättvis behandling går att se vid de åtskilliga tillfällena när partiets vara eller icke vara i debatter, diskussioner och liknande mediala situationer har varit på tapeten. Ofta har argumenten, från partiets motståndare, för särbehandlingen varit att de endast tillåter riksdagspartier att delta. Ett argument som numer renderats värdelöst, men även innan SD inträde började kännas tomt när var och varannan undersökning pekade på att partiet tagit sig över fyraprocentsspärren. Aftonbladets chefsredaktör och tillika ansvarig utgivare Jan Helin skapade därför stora rubriker när han och Lena Mellin, ställföreträdande ansvarig utgivare, deklarerade sin avsikt att neka SD annonsplats i tidningen på grund av partiets politik. Det var första gången någon av de tyngre spelarna på den svenska mediemarknaden tagit ett såpass tydligt avstånd mot SD. Artikeln publiceras den 17 september 2009 och talar tydligt om var Aftonbladet står i frågan:

”Vi kommer att hantera Sverigedemokraterna så här: Vi kommer inte att publicera annonser från Sverigedemokraterna. Vi kommer att publicera debattartiklar från Sverigedemokraterna efter normal redaktionell prövning. Innehåller texten nya uppgifter, nya argument, nya frågor? Håller sig texten inom pressetiska och juridiska ramar? Vi kommer att upplåta plats för redaktionell granskning av Sverige-demokraterna.” (Aftonbladet, 2009-09-17, Jan Helin)

Dagen efter svarar Åkesson med en egen debattartikel i tidningen där han inleder med följande:

”Deklarationen från tidningen är tydlig och mycket oroande. Som Sveriges största tidning är man en maktfaktor inom svensk politik. Att tidningar tar politisk ställning på ledarplats är självklart. Att man på detta sätt gör det redaktionellt är unikt och leder till att man snedvrider konkurrensen mellan de politiska partierna.” (Aftonbladet, 2009-09-18, Jimmie Åkesson)

Ovanstående citat exemplifierar ett av de tillfällena där Åkesson genom ett logos-resonemang (Gripsrud 2002: s.204f) förklarar att han förstår att media tar ställning i politiska frågor, men att det den här gången inte bara är ett ställningstagande utan ett beslut som hotar den

demokratiska processen. Åkesson vill med det logiska resonemanget få läsaren på sin sida och omöjliggöra för densamma att ställa sig på Aftonbladets sida. Han gör sedan, ett par rader ner, ett tvärt kast och börjar sin vana trogen att rikta in sig på läsare och presumtiva väljares känslomässiga sida med orden:

”Det är också intressant att titta lite närmare på Aftonbladets annonspolicy. För vad jag förstår är SD den enda annonsör som Aftonbladet kategoriskt bojkottar. Porrklubbar, porrtidningar och telesexlinjer är dock hjärtligt välkomna att annonsera i Aftonbladet vilket de också gör varje dag i tidningens sportbilaga.” (Aftonbladet, 2009-09-18, Jimmie Åkesson)

Vad porrklubbs annonser har med beslutet att avvisa SD:s reklamkampanjer förklaras inte närmare, utan är förmodligen tänkt att väcka frågor och känslor kring Jan Helins och Aftonbladets moraliska ståndpunkter.

En månad efter offentliggörandet av Aftonbladets reklampolicy gentemot SD tar partiet fasta på ett av de löften som ges i artikeln, nämligen att redaktionellt material från SD skall genomgå samma prövning alla andra genomgår och om de håller måttet också publiceras. Det hela går till så att Jimmie Åkesson skickar in en debattartikel där han bland annat beskriver islam som det största hotet mot det svenska samhället och talar om den ökade radikaliseringsprocessen bland muslimska ungdomar:

”Rotlösheten, som den mångkulturella samhällsordningen underblåst hos många andra och tredje generationens invandrare, har fått många att söka sig till islam som en identitetsskapande och samlande kraft och vi upplever nu en radikaliseringsprocess bland muslimska ungdomar i Europa.” (Aftonbladet, 2009-10-17, Jimmie Åkesson)

Det var däremot inte Åkessons av- och åsikter i debattartikeln som det mediala efterspelet kom att kretsa kring. Det kolumnister och redaktörer, såväl som svenska folket i sina fikarum och runt sina matbord, kom att diskutera var om det var rätt eller fel av Aftonbladet att publicera överhuvudtaget. Visst skreks det till höger och vänster om hets mot folkgrupp och diverse fakta fel, men de inkomna anmälningarna ogillades relativt snabbt. Aftonbladets Jan Helin kommenterar och försvarar i en egen debattartikel, såväl som samtliga av tv:s morgonsoffor, sitt och tidningens agerande såhär:

”Artikeln (Åkessons) är ett resultat av en tv-debatt där jag uppmanade Jimmie Åkesson att skriva

i just detta ämne. Min avsikt var att få fram en text som faktiskt handlar om det som skiljer ut Sverigedemokraterna från andra partier. En text där de visar sin värdegrund och argumenterar för den.” (Aftonbladet, 2009-10-17, Jan Helin)

Helin menar att publiceringen av Åkessons artikel var tänkt att blottlägga partiets åsikter och få läsaren att inse vad de egentligen står för. När han blir konfronterad med påståenden om att en sådan publicering i själva verket ger SD och dess anhängare mer vatten på kvarnen och har direkt motsatt inverkan än vad so var tänkt säger han:

”De lite mer fina debattörerna var bekymrade över att jag hjälper till att göra Sverigedemokraterna till martyrer och på så sätt ökar sympatierna för dem. Vad är det för pjosk? Ska publicister av rädsla för att göra Sverigedemokraterna till martyrer avstå från att ha en hållning?

Det om något är väl att svikta i tron på det fria ordet. Skulle vi svenskar ha en sådan obändig längtan till att stödja martyrer att vi liksom för att jävlas skulle rösta fram Sverigedemokraterna?” (Aftonbladet, 2009-10-19, Jan Helin)

När nu valresultatet sedan länge har landat och det i skrivande stund är dryga 100 dagar sedan SD faktiskt kom in i riksdagen är det lätt för övrig media och allehanda tyckare att kritisera Helins beslut. Vem som har rätt eller fel är det inte lätt att säga och det finns fortfarande lika många åsikter som skribenter om hur SD skall bemötas. Det ligger, hur intressant det än må vara, utanför den här uppsatsen syfte och med det sagt tar vi en titt på vad den konkluderande slutsatsen av beteendemönstret hos svensk media anno 2009, vid behandling av SD.

Vilka är då de mest framträdande medietrenderna under de fokusperioden? Ett par av dem listas nedan och de kan vi använda oss utav vid jämförandet av rapporteringen 2009 och den som skedde året efter är:

- Sverigedemokraternas martyrskap i media.
- Medias benägenhet att inte diskutera partiets politik, utan snarare deras vara eller icke vara i debatten.

5.6 Debattartiklar – Augusti - November år 2010

Med ungefär ett tredubblat antal debattartiklar skrivna om SD under år 2010 jämfört med år 2009 kan vi med säkerhet säga att medias intresse för partiet tagit fart på riktigt. SD själva går ut hårt

med en stor valkampanj, såväl i tidningar, via utskick av olika slag, tv och sociala medier. Ett mycket uppmärksammat inslag i denna valkampanj var den reklamfilm SD ville låta TV4 sända, men vilken stoppades omgående av kanalen eftersom den ansågs strida mot demokratistadgarna i radio- tv-lagen. Den första och sedermera refuserade versionen innehöll en rad kvinnor klädda i det heltäckande plagget burka, jagandes en pensionär med rullator. Filmen slutar med ett klipp där det hänger två ”nödstopp” av typen det går att se i den populära tv-leken ”På spåret”. På det ena står det ”Invandring” och på det andra ”Äldrevård”, pensionären hinner fram och drar i den med ”Äldrevård” skrivit på sig och pengar regnar ner. Hela filmen är väldigt dramatiskt uppbyggd och berättartekniken går att känna igen från deras egna texter och tidsskrifter, där ett frekvent användande av symboler och index av olika slag. Tillsammans bidrar de till uppbyggnaden av en hätsk stämning baserad på symboler skapade av SD:s värdegrund, partiprogram och tidigare retorik. Till exempel det att islam är liktydigt med ett yttre hot, i filmen manifesterat av kvinnor bärandes burka. Det index, alltså det kausala samband vilket råder, illustreras med ett lopp där de första i mål vinner allt. På det sättet blir alltså islam, eller i det här fallet kvinnorna i slöja, ett direkt hot Sveriges äldre eftersom de kommer att stjäla alla pengar de egentligen skulle få ta del av. TV4 får starka reaktioner från många håll och beskylls i likhet med Aftonbladet för att hindra yttrandefriheten och inskränka SD:s rätt till densamma. Det talas även om att beslutet, också det i likhet med turerna kring Aftonbladets nej till SD:s reklam, skall öka på partiets martyrstämpel och hjälpa dem att stärka sin vi mot dem framtoning.

”SD tycks – som väntat – tjäna på den missriktade censurdebatt som uppstått efter att ansvarig utgivare för TV4 valt att stoppa partiets valfilm, med hänvisning till att filmen utgjorde hets mot folkgrupp.” (Sydsvenskan, 2010-10-10, Huvudledare)

Själva budskapet i reklamfilmen, att pensionärernas skatter skall sänkas genom minskad invandring, försvinner i mediebruset och fokus hamnar återigen på SD:s vara eller icke vara i medielandskapet. Det och om deras budskap kan betecknas som hets mot folkgrupp samt all kritik av det påståendet är det mest framstående i debattartiklarna innan valet. Tidningarnas ägnar mindre tid och färre spaltmeter åt att sakligt behandla politiken SD förespråkar, även om många skribenter försöker nyansera debatten och få såväl media som övriga partier att handskas med dem så de normalt gör med nya partier, sakligt och på lika villkor. Innan valet var frågan om SD:s möjligheter att bli vågmästare i riksdagen vid ett

eventuellt intåg något samtliga av undersökningens tidningar ägnades sig att spekulera kring. Det stod tidigt klart att om partiet kommer in i riksdagen hamnar de i position att bli tungan på vågen i frågor där de större partierna är splittrade. Dagens Nyheter går en dryg månad innan valet ut med en undersökning till riksdagens samtliga 349 ledamöter, varav 166 stycken svarar, där de ställer frågan om de kan tänka sig block överskridande samarbeten för att hindra SD:s inflytande. 19 % av de svarande säger sig inte vara villiga till sådana uppoffringar, 15 % är osäkra medan resterande 66 % absolut inte kan tänka sig någon form av samarbete. Alltså är större delen av riksdagen redan på förhand inställda på att arbeta runt SD och försöka blockera samtliga förslag från det nya partiet. SD själva kommenterar resultatet i undersökningen på följande sätt: *"Många skulle känna sig svikna, vilket jag tror gynnar oss i förlängningen, säger William Petzäll, pressekreterare hos SD, till GP."* (Dagens Nyheter, 2010-08-04, TT)

Jimmie Åkesson får frågor angående en eventuell blockad av partiets politik i riksdagen vid upprepade gånger under valrörelsen. Hans svar går oftast på linjen att SD är beredda att förhandla med samtliga riksdagspartier och stödjer dem vars förslag ger mest genomslag för den politik deras väljare gett dem mandat att driva. Han lägger också ofta till att en sådan form av behandling av partiet är ett direkt hot mot demokratin och att de partier vilka ägnar sig åt det direkt sviker sina egna väljare. Retoriken baseras som ofta i Åkessons fall på någon form av pathos där han framställer orättvisan och det direkt odemokratiska i att vägra förhandla med SD på grund av partiets politik, eftersom det är uppenbart att en del av det Svenska folket vill att den skall föras. De redan sittande riksdagspartierna tar ofta chansen att konkurrera sinsemellan genom att måla upp scenarion där motståndarna utmålas som möjliga SD samarbetspartners, till exempel när Miljöpartiets Peter Eriksson blir tillfrågad:

"(...) Peter Eriksson betonar vikten av att skapa en majoritetsregering, för att hålla SD borta från makten. Om inget block får egen majoritet måste sådana samtal föras oberoende av vilket block som blir störst, anser han.

– Jag är bekymrad över Reinfeldts hållning. Genom att sitta kvar som minoritetsregering, ger han Sverigedemokraterna en unik maktposition." (Dagens Nyheter, 2010-09-09, Lillemor Idling)

Debattartiklarna i media håller innan valdagen ungefär samma linje de stakat ut under året mellan uppsatsens bägge fokus perioder, störst fokus läggs på SD eventuella roll som

vågmästare och vilken effekt övrig medias och de politiska partiernas bemötande av SD har på opinionen. Ju närmare valdagen kommer desto mer skrivs det om diverse opinionsundersökningar, vilka mer och mer visar på ett ökat stöd för SD, ett stort fall för de rödgröna och en risk för att de borgerliga inte skall klara av att få ihop en majoritetsregering. Det finns såklart också de vilka försöker komma åt bakomliggande problem, exempelvis en artikel i Dagens Nyheter av historiedocent Mattias Tydén som skriver:

”Problemet är alltså inte att något lock ligger på i invandringsdebatten, utan myten om att locket ligger på. Med denna myt som grund kan de självpåtagna sanningssägarna i SD (...) ”ställa frågorna” även om de inte har rätt lösningar.

(...) Det vore en tragedi om SD blev en politisk maktfaktor att räkna med. Men då är det också livsfarligt att köpa partiets problemformuleringar. Det ger dem legitimitet.” (Dagens Nyheter, 2010-09-28, Mattias Tydén)

När sedan valresultatet är ett faktum och SD en del av den svenska riksdagen börjar debattartiklarna alltmer ta upp de motioner och förslag partiet bidrar med. På det rent politiska planet debattartiklarna SD skuggbudget och förslag på förbud mot niqab, men det blir lika ofta inslag av rent skvaller om allt från restaurangslagsmål till dramatiska uttåg från gudstjänster iklädd folkdräkt. Oavsett förutsättningar och politisk relevans är en sak säker, Jimmie Åkesson och Sverigedemokraterna skapar alltid rubriker.

6.0 Slutsats

Målet med uppsatsen och analysen du precis läst var att svara på hur mediebevakningen av SD har förändrats, om sagda bevakning kan sägas ha påverkat valresultatet eller samhällsklimatet i stort. Vi har under analysens gång detekterat flera olika företeelser i mediebevakningen rörande SD, vilka kommer att presenteras nedan för att svara på frågeställningen. En företeelse vi fann synnerligen intressant är tidningen Sydsvenskans benägenhet att i stor utsträckning avvika i sin nyhetsrapportering jämfört med övriga tidsskrifter i analysen. Vi finner att de föregår med sällsynt gott exempel i sitt ovanligt neutrala förhållningssätt till partiet. Något de andra tidningarna kämpar med från tid till annan. Vi vill med hermeneutiken förklara hur tidningens rapportering kommit att ta sin form. SD har länge varit en politisk faktor i Sydsvenskans distrikt, vilket har bidragit till en annorlunda för-förståelse

kring partiet. Kontentan blir också ett annorlunda bemötande.

En annan företeelse värd att lyfta fram är medias obenägenhet att inse hur nära riksdagen SD var med endast ett par månader inför valet. Nästan exakt ett år innan valdagen jämförs SD med Piratpartiet och klumpas ihop med resten av ”småpartierna”. Det tyder på en skrämmande oförmåga att ta partiet och dess väljare på allvar. Den förflutna tiden mellan undersökningens fokus-perioder visar på en tydlig förändring i just nämnda attityd gentemot SD, då de tar partiet på bra mycket större allvar. Även de övriga etablerade partier gör till en början samma misstag, de tar inte debatten och kommer knappt med egna förslag för att kontra de SD lägger fram. Såväl politiker som journalister verkar tro att ignorans leder till att ett problem försvinner av sig själv.

Den tredje och mest avgörande företeelsen för SD:s inträde i riksdagen är det utbredda martyrskap partiet lyckats skapa genom ett flitigt medialt arbete, där så gott som varenda uttalande och utspel har givits stort utrymme i alla rikstäckande medier, trots att det är det här medierna försökt motarbeta. Jimmie Åkesson med partikamrater har skickligt gillrat fällan genom att ständigt peka på den orättvisa behandling partiet blivit utsatt för. Framförallt mediernas ovilja att ge partier plats i media på lika villkor. Samtidigt har Jimmie Åkesson matat media med uttalanden, utspel och reklamkampanjer för att få dem att fortsätta med just den behandlingen. Förhållningssättet media och politiker verkade tro skulle hjälpa dem att hålla SD utanför maktens finrum, nedtystning och blockering, verkar ha fått motsatt verkan. De fortsatte att försöka förvägra SD en röst i debatten. Den taktiken utnyttjade Jimmie Åkesson till fullo för att öka synligheten kring sitt parti på ett taktiskt medvetet vis och till en klar fördel i valet. Han vände kritiken till vind i seglet och tog SD in i riksdagen.

7.0 Referenser

Litteratur:

- Bordieu, P. (1998). On Television. The New Press
- Ekström, M. Larsson, L (red). (2010). Metoder i kommunikationsvetenskap. Studentlitteratur
- Hinton, P. (2000). Stereotyper, Kognition & Kultur. Studentlitteratur
- Gripsrud, J. (2002). Mediekultur, Mediesamhälle. Daidalos
- Nord, L. & Strömbäck, J. (red). (2004) Medierna och demokratin. Studentlitteratur
- Østbye, H. Knapskog, K. Helland, K. Larsen, L-O. (2008). Metodbok för medievetenskap. Liber
- Thompson B, J. (2001). Medierna och Moderniteten. Daidalos

Nyhetsartiklar:

År 2009:

- DN. Blocken tappar väljare till småpartier. Dagens Nyheter, 2009 – 08 – 13
- Melén, J. Väljarna väntar sig en viss bredd. Aftonbladet, 2009 – 08 - 13
- Kerpner, J. SD ökar - kan bli vågmästare. Aftonbladet, 2009 – 08 – 13
- DN/TT Rekordsiffror för SD. Dagens Nyheter, 2009 – 08 – 13
- TT. Rekordsiffror för SD. Sydsvenskan, 2009 – 08 - 23
- Andersson. C SD kan få vågmästarroll. Expressen, 2009 – 08 - 27
- Mellgren, F. SD vågmästare i ny SvD/Sifo. Svenska Dagbladet, 2009 – 08 - 23
- Modin, J. Partierna ger SD kalla handen. Expressen, 2009 – 08 - 23
- Karlsson, K-J. Åkesson: Alla kan tänka sig samarbeta. Expressen, 2009 – 08 - 25
- Melén, J. Här är frågorna som avgör valet. Aftonbladet, 2009 – 09 - 19
- Kerpner, J. Dömda rasister på valsedlarna. Aftonbladet, 2009 – 09 - 20
- TT. Ex-nazist i kyrkovalet för Sverigedemokraterna, 2009 – 09 - 16
- TT. FD nazist representerar SD. Sydsvenskan, 2009 – 09 - 15
- Holmén. C. Karlsson, K-J. Lars Ohly om Sverigedemokraterna. Expressen, 2009 – 09 - 08
- Holmén. C. Karlsson, K-J. Jan Björklund om Sverigedemokraterna. Expressen, 2009 – 09 - 10
- Holmén. C. Karlsson, K-J. Mona Sahlin om Sverigedemokraterna. Expressen, 2009 – 09 – 15
- Andersson, C. Sverigedemokraterna starkt framåt i kyrkovalet. Expressen, 2009 – 09 – 20

Orrenius, N. Araberna är antisemiter. Sydsvenskan, 2009 – 09 - 05
Ziegerer, J. SD föreslår kokhjälp för äldre. Sydsvenskan, 2009 – 09 - 14
Sjö, B. Stopp för SD-annonser. Sydsvenskan, 2009 – 09 - 18
Westerberg, O. SD kräver kyrkogårdsväktare. Sydsvenskan, 2009 – 09 - 21
Efendic, N. Aftonbladet stoppar Sverigedemokraternas valannonser. Svenska Dagbladet, 2009 – 09 - 17
Buskas, E. Danielson, K. Kerpner, J. Micic, M. Förfärligt. Aftonbladet, 2009 – 10 - 19
Efendic, N. Sverigedemokrat till hårt angrepp mot muslimsk ideologi i tal. Svenska Dagbladet, 2009 – 10 - 19
Orrenius, N. SD gör politik av Astrid Lindgren. Sydsvenskan, 2009 – 10 - 18
Stiernstedt, J. Ju mer buller och bång desto bättre för SD. Dagens Nyheter, 2009 - 10 - 19
Efendic, N. Tidpunkten är noga utvald. Svenska Dagbladet, 2009 – 10 – 19
SSV. Den otypiske Sverigedemokraten. Sydsvenskan, 2009 – 10 - 16
Svahn, C. DN publicerar inte rasistiska debattinlägg. Dagens Nyheter, 2009 – 10 - 19
Östberg, T./TT. Över 7 procent för SD i ny undersökning. Aftonbladet, 2009 – 11 - 18

År 2010:

Sandberg, M. Alla partierna säger nej till SD. Aftonbladet, 2010 – 08 – 24
TT. Ny mätning ger SD vågmästarrollen. Sydsvenskan, 2010 – 08 - 03
Kärroman, J. Bergfeldt, C. Sverigedemokraternas reklamfilm stoppas. Aftonbladet, 2010 – 08 – 27
Lapidus, A. Samarbete över blockgränsen - för att sätta stopp för SD. Expressen, 2010 – 08 - 04
Schönstedt, T. SD till attack mot Expressen. Expressen, 2010 – 08 - 20
Melén, J. Buskas, E. Stödet för SD ökar- kaos hotar. Aftonbladet, 2010 – 08 - 30
TT. Danska politiker: Valcensur i Sverige. Expressen, 2010 – 08 - 31
Melin, L. Vi vill bromsa utvecklingen. Aftonbladet, 2010 – 08 – 25
Stark, L. Hur ska det bli fler bostäder för unga i Svedala? Sydsvenskan, 2010 – 08 - 30
Granath, C. Kristiansen, I. Hon vill värna om de äldre. Sydsvenskan, 2010 – 08 - 14
Sandström, A. Ungdomsfråga viktig för alla. Sydsvenskan, 2010 – 08 - 30
Håkansson, S. Skåne har drabbats av fördomar. Sydsvenskan, 2010 – 08 – 26
Sjöshult, F. SD hotar med politiskt kaos. Expressen, 2010 – 09 - 11

Helmerson, A./TT. Statsvetare: Medierna hjälpte SD. Svenska Dagbladet, 2010 – 09 - 20
Sjöshult, F. SD:s alternativa slutdebatt stoppades av datahackers. Expressen, 2010 – 09 - 18
Lönnaeus, O. SD-punkter lägger stort fokus på invandringen. Sydsvenskan, 2010 – 09 - 02
Magnusson, E. SD gjorde sen mediespurt. Sydsvenskan, 2010 – 09 – 26
Rolfér, A. Svahn. C. Sverigedemokrater hängs ut på internet. Dagens Nyheter, 2009 – 09 - 21
Holender, R. SD:s hemsidor släcktes. Dagens Nyheter, 2009 – 09 – 21

Debattartiklar:

År 2009:

Zuiderveld, R. Svenska medier leker på Sverigedemokraternas villkor. Dagens Nyheter, 2009-10-20
Åkesson, J. Debattartikel. Aftonbladet, 2009-10-19
Helin, J. Åkesson visar sitt sanna jag. Aftonbladet, 2009-10-19
Åkesson, J. Porr men inte SD? Aftonbladet, 2009-09-18
Samuelsson, E. Håll SD utanför kyrkan på söndag. Aftonbladet, 2009-09-17
Sandahl, R. Sakta höjs värmen av SD och snart kokas vi. Aftonbladet, 2009-08-31
Sandahl, R. En sorglig bild utav utanförskap. Aftonbladet, 2009-09-09
Westergårdh , A. Kriget i förorten är en räkmacka för SD. Aftonbladet, 2009-09-08 , Anders.
Hansson, W. En seger för Siv – en kick för SD. Aftonbladet, 2009-09-14
Melin, L. I jämställdhet ligger vi hästlängder efter. Aftonbladet, 2009-09-15
Kadhammar, P. Han är på korståg mot fantasifoster. Aftonbladet, 2009-09-24
Melin, L. Du är ute och far, Åkesson! Aftonbladet, 2009-10-17
Melin, L. Nej Åkesson, du får ingen makt – möjligtvis en riksdagslön. Aftonbladet, 2009-10-20
Sandahl, R. Zlatan - en brygga mellan vi och dom. Aftonbladet, 2009-11-16
Hakelius, J. Möjligen är inte alla vulgära dumskallar. Aftonbladet, 2009-11-21

År 2010:

Schück, J. SD:s ekvation går inte ihop. Dagens Nyheter, 2010-09-17
Martéus, A. De önskar att jag ska våldtas. Expressen, 2010-09-17
Makboul, A. Så försöker FP ta SD-rösterna. Aftonbladet, 2010-09-15
Rothenborg, Ole. På offensiven mot SD i valspurten. Dagens Nyheter 2010-09-15

Johnson, A. Så bevarar vi Sverige svenskt. Dagens Nyheter, 2010-09-14
Guillou , J. Vårt lugn gör norrmän och danskar galna. Aftonbladet, 2010-09-12
Lindström, L; Andersson, R. Sanningen om den hemliga valrörelsen. Expressen, 2010-09-07
Lemon, J. Använd inte mig i hatpropagandan. Expressen, 2010-08-26
Olsson, S. SD:s våldtäktsvåg överdrift. Svenska Dagbladet, 2010-08-26
Larsson, P. Även rasister bör få ett bra reportage. Aftonbladet, 2010-08-18
Wetterberg, T. SD:s ekonomisyn - recept för elände. Expressen, 2010-08-16
Söderqvist, M. Tror inte man ska överdriva problemet med SD. Expressen, 2010-09-19
Gröning, L. Valets verkliga vinnare är Sverigedemokraterna. Expressen, 2010-09-19
Lindström, L. Såg men rörde inte. Expressen, 2010-09-24
Enquist, P. Det hade vi aldrig trott – SD hyllar mångkultur. Expressen, 2010-08-21
Olsson, K. En brölände diskussion. Expressen, 2010-10-28
Demirbang-Sten, D. Hemlängtan. Expressen 2010-10-10
Lunggren, S. Medierna har blivit samhällsbärande. Expressen, 2010-11-22

Webbsidor:

www.sverigedemokraterna.se

www.expo.se

www.val.se

